

HE 132/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi: sisäministeriön huomiota

Mikko Levämäki, 27.1.2023

Sisäministeriön huomiota

Sisäministeriö on osallistunut asian valmisteluun ohjausryhmän työssä ja lausumalla esitysluonnoksesta valmistelun kuluessa. Sisäministeriö kannattaa ehdotusta.

Sisäministeriön keskeiset huomiot hallituksen esityksestä kohdistuvat:

- etärekisteröintiin
- sukupuolitiedon kirjaamiseen väestötietojärjestelmään ja sukupuolineutraalin henkilötunnuksen siirtymäaikaan
- Uuden yksilöintitunnuksen käyttöönoton toteuttamiseen

-

Etärekisteröinti

- Etärekisteröintimenettely merkitsee huomattavaa muutosta väestötietojärjestelmään tehtävien rekisteröintien käytännössä
- Suunniteltuun etärekisteröintitapaan sisältyy rajoitteita ja se sisältää väärinkäytöksen mahdollisuuksia
- Etärekisteröintiin perustuvalla henkilötunnuksella on liittymä myös VM:n digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen tuotoksena syntyvän ulkomaalaisen asiointivälineeseen, joka voidaan myöntää etärekisteröidylle ulkomaalaiselle. Käytännössä etärekisteröintimenettelyn avulla ei ole mahdollista ainoastaan luoda rekisterihenkilöllisyyttä, vaan lisäksi saada käyttöönsä tähän henkilöllisyyteen liitetty sähköinen tunnistamisväline. Mikäli ulkomaalaisen asiointivälineen käytettävyyttä ei rajoiteta koskemaan vain tiettyjä rajattuja toimijoita, riskinä on, että yhteisvaikutuksena luodaan tehokkaat välineet rikollisten hyödynnettäväksi.
- Sisäministeriö toivoo, että etärekisteröinnin turvallisuutta seurataan tarkoin

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

- Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen osalta sisäministeriö pitää tärkeänä, että sukupuoli tieto kirjataan väestötietojärjestelmään, mikäli sitä ei voida enää päätellä henkilötunnuksesta. Voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää monissa tilanteissa henkilön sukupuolen tunnistamista (esim. pakkokeinolain mukaiset henkilötarkastukset)
- Esitetyn kaltainen pitkäaikainen siirtymäaika sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönotolle on välttämätön koska sukupuoli tieto on vakiintuneesti ollut tapana tunnistaa eri tietojärjestelmissä henkilötunnuksesta.

Uusi yksilöintitunnus

- Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esityksen mukaan uusi yksilöintitunnus ei korvaisi henkilötunnusta, vaan sen käyttäminen olisi vapaaehtoista. Henkilöillä olisi siten henkilötunnuksen ja mahdollisen sähköisen asiointitunnuksen (SATU) lisäksi kolmas yksilöivä tunniste
- Kahden rinnakkaisen yksilöivän tunnisteiden käyttäminen aiheuttaa riskejä viranomaisten välisten tiedonsiirtojen ja yhteiskäyttöisten tietojärjestelmien tietosisällön laadun osalta. Mikäli toinen viranomainen käyttää henkilötunnusta ja toinen yksilöintitunnusta, on mahdollista, että henkilölle muodostuu rinnakkaisia identiteettejä eri viranomaisissa
- Kaikkien henkilötunnusta hyödyntävien järjestelmien tulee kyetä hyödyntämään rinnakkain kahta erillistä tunnusta mikäli uusi yksilöintitunnus otetaan jossakin vaiheessa käyttöön ensisijaiseksi tunnuksiksi; tämä aiheuttaa merkittäviä kustannusvaikutuksia.
- Käyttöönotto henkilöllisyyden osoittamiseen tarkoitettavissa asiakirjoissa olisi suunniteltava erittäin tarkasti, koska kahden erilaisen yksilöintitunnuksen merkitseminen ei tule kyseeseen etenkin henkilökortin osalta. Kaikkien Suomessa käytettävien tietojärjestelmien olisi pystyttävä käsittelemään rinnakkain henkilötunnusta ja uutta yksilöintitunnusta ennen kuin se voitaisiin ottaa käyttöön henkilöllisyysasiakirjoissa.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi